

14.10.2021

§ 9

Asianro 9117/02.05.00.00/2021

Luonnos jätetaksaksi 1.1.2022 alkaen**Palvelupäällikkö Saija Pöntinen
Alueelliset jätehuollon viranomaispalvelut**

Kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon taksa

Jätelain (646/2011) 32 §:n mukaisesti kunta vastaa asumisessa sekä kunnallisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta. Lisäksi kunta vastaa liikehuoneistoissa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta, kun jäte kerätään yhdessä em. jätteiden kanssa.

Kunnan on perittävä jätelain 78 §:n mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille jätehuoltotehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätelain 79 §:n mukaan jätemaksun perusteista määrätään kunnan (kunnan jätehuoltoviranomaisen) hyväksymässä jätetaksassa.

Jätemaksuilla katetaan kunnallisen jäteyhtiön, Jätekuon, järjestämät yhdyskuntajätehuollon palvelut, kuten jätteiden keräys, kuljetus ja käsittely, viestintä ja palveluneuvonta sekä jätehuollon kehittäminen, ml. investoinnit. Jätemaksuilla katetaan myös lakisääteisten jätehuollon viranomaistehtävien hoitaminen eli Savo-Pielisen jätelautakunnan kustannukset.

Jätetaksan mukaisten maksujen on jätelain 78 §:n mukaan vastattava kunnan tarjoamaa jätehuollon palvelutasoa ja mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Taksan valmistelu ja päätöksenteko

Laskelmat eri jätehuoltopalvelujen kustannuksista on tehty kunnallisessa jäteyhtiössä. Laskelmat perustuvat sekä yhtiön itse toteuttamien että sen kilpailuttamien palvelujen kustannuksiin. Taksa on valmisteltu näiden laskelmien pohjalta jätelautakunnan viranhaltijoiden toimesta. Valmistelussa on tehty tiivistä yhteistyötä viranhaltijoiden ja jäteyhtiön yhteyshenkilöiden kesken.

Jätelautakunta voi määritellä jätelain sallimissa puitteissa itsenäisesti jätemaksupolitiikan ja maksujen nimikkeet, kohteet ja suuruuden. Jätelautakunnan on kuitenkin huolehdittava siitä, että kaikki jätehuoltopalvelujen kustannukset saadaan katettua taksan mukaisilla maksuilla. Lautakunta ei siis voi hyväksyä laillisesti taksaa, jolla ei katettaisi kunnallisen jäteyhtiön toimintaa jätelain, yhtiöjärjestyksen ja osakassopimuksen nojalla. Jäteyhtiö toimii tehdyn osakassopimuksen mukaisesti omakustannuseriaatteella, eikä yhtiö jaa omistajakunnilleen osinkoa.

14.10.2021

Jätelautakunnan alaisuudessa toimiva viranhaltija määrää jätemaksut kiinteistön haltijoille jätetaksan mukaisesti siten kuin jätelain 81 §:ssä säädetään. Jätemaksut suoritetaan jäteyhtiölle, joka toimii jätelautakunnan lukuun hoitaen laskutuksen ja maksukertymien seurannan.

Jätelautakunnan käsittelyssä on nyt taksaluonnos. Kuntalaisille ja muille, joihin asia voi vaikuttaa, varataan hallintolain 41 §:n mukaiset vaikutusmahdollisuudet taksaan. Tarpeellisten muutosten jälkeen 1.1.2022 voimaan tuleva taksa tuodaan hyväksyttäväksi jätelautakuntaan.

Yleistä taksamuutoksista ja taksan kehittämisestä

Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella jätetaksan mukaisten maksujen yleinen taso pysyi vuosina 2017-2020 ennallaan, osin maksutasoa jopa alennettiin. Erityisesti maksutasoa alennettiin vuonna 2019, kun hyötyjätteiden tyhjennyshintoja laskettiin voimakkaasti. Vuoden 2021 jätetaksaan maksuja jouduttiin kuitenkin nostamaan. Jätemaksutasoa on korotettava myös vuodelle 2022.

Taksan korotustarvetta ovat aiheuttaneet lainsäädännön aiheuttamat toimintaympäristön muutokset, jotka ovat vaikuttaneet ja tulevat edelleen vaikuttamaan kunnallisen jäteyhtiön toimintaan ja toimintaedellytyksiin. Lainsäädännöllä on rajattu kunnan vastuuta jätehuollossa, kun hallinto- ja palvelutoiminta on siirtynyt kunnan omaa toimintaa lukuun ottamatta pois kunnan jätehuoltovastuulta. Tämän muutoksen viimeiset siirtymäajat umpeutuvat vuoden 2021 lopussa. Lainsäädännöllä on lisäksi kavennettu kuntiin sidosyksikköasemassa toimivan jäteyhtiön mahdollisuuksia toimia markkinoilla. Erityisesti katteellisen yritysmyynnin supistuminen on pienentänyt Jätekukon tulosta merkittävästi. Kun kunnallisen jätehuollon infrastruktuurin kiinteitä kustannuksia katettiin aikaisemmin osin yritysmyynnillä, on näitä kustannuksia nyt siirrettävä vähitellen kunnan lakisääteisten asiakkaiden maksettaviksi. Näiden muutosten lisäksi jätemaksutasoa korottaa vuodelle 2022 erityisesti jätteen keräys- ja kuljetuskustannusten nousu.

Kaiken kaikkiaan Jätekukon toteuttamien jätehuoltopalvelujen arvioidut kustannukset vuodelle 2022 ovat noin 17 300 000 euroa, kun otetaan huomioon nykyiset kunnan ensisijaiselle ja toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon kustannukset sekä sidosyksikköpalvelujen kustannukset (pl. jätekeskustoiminta sekä saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuoltokokonaisuus). Vuodelle 2021 vastaaviksi kustannuksiksi arvioitiin noin 16 200 000 euroa. Kustannusten muutos edellyttää siis noin 7 %:n tasokorotusta jätemaksuihin. Koska eri palvelujen kustannusten nousu ei ole tasaista, ovat esitettävät korotukset eri maksuihin eri suuruisia.

Lähipuosina jätehuoltoa koskevat vaatimukset ja toimintaympäristö tulee edelleen muuttumaan. Yhdyskuntajätteiden kierrätysastetta on saatava nostettua, minkä vuoksi jälleen uudistunut jätelainsäädäntö tulee edellyttämään hyötyjätteiden erilliskeräyksen ja kierrätyksen laajentamista vuosien 2023 ja 2024 aikana. Jätelainsäädäntöuudistuksen yhteydessä tehdyn vaikutusten arvioinnin mukaan tämä kasvattaa väistämättä jätehuollon kokonaiskustannuksia. Erityisesti biojätteen erilliskeräyksen laajeneminen tulee nostamaan keräyksen ja käsittelyn kustannuksia merkittävästi. Myös pakkausjätteiden keräyksen kokonaiskustannukset ovat nousemassa, mutta toisaalta pakkausten tuottajat tulevat jatkossa kattamaan osin näitä kustannuksia.

14.10.2021

Ottaen huomioon lähivuosina toteutuvat kunnallisen jätehuollon muutokset, jätetaksan rakenne ja periaatteet on tarpeen käydä ensi vuonna kokonaisuudessaan läpi. Taksalla on tärkeä ohjata edelleen etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon, mutta samalla on arvioitava kattavasti, mitä kannustimia taksassa on järkevää käyttää, miten maksuja subventoidaan ja miten tasapuolisesti jätemaksut jakautuvat eri asiakasryhmille. Taksassa on myös otettava huomioon palvelutason kehittäminen eli jos kuntalaiset ja kunnat haluavat yhä kattavampia jätehuoltopalveluja, on niiden kustannukset pystyttävä kattamaan jätemaksuilla. Kustannukset on myös pystyttävä pitämään kaikille asiakkaille kohtuullisina.

Vuodelle 2022 taksan rakenne ja periaatteet eri maksujen määräytymiselle on vielä tarkoitus säilyttää entisellään eli tarpeelliset kattavammat muutokset tehdään vuodelle 2023. Taksarakenteen muutoksessa on tällöin mahdollista ottaa huomioon Suomen Kuntaliiton koordinoimana valmisteltava valtakunnallinen taksohjeistus, joka valmistuu keväällä 2022.

Jätetaksan rakenne ja hinta-alueet

Jätetaksan rakenne kotitalouksilla pidetään vuonna 2022 ennallaan. Kotitalouksien jätemaksu koostuu 1) asuinhuoneisto- ja vapaa-ajan asuntokohtaisesta perusmaksusta ja 2) järjestetyn jätehuollon maksusta. Järjestetyn jätehuollon maksu on maksu jäteastioiden tyhjennyksistä taikka aluekeräyspisteen tai korttelikeräyksen käytöstä. Lisäksi erikseen on määriteltäviä lisäpalvelumaksut ja lajitteluasemien vastaanottomaksut.

Jätehuollossa yhteistyötä tekeviin kuntiin on tarkoituksenmukaista hyväksyä mahdollisimman pitkälti sama taksa. Jos kuitenkin jätehuollon kustannukset poikkeavat paljon eri kuntien välillä, ovat alueittaiset erot taksassa perusteltuja. Jätelautakunnan toiminta-alueella kaikissa kunnissa on käytössä yhtenäiset perusmaksut, aluekeräyspistemaksut ja lajitteluasemien vastaanottomaksut. Sen sijaan jäteastioiden tyhjennyshinnoissa on voimassa kaksi hinta-aluetta: 1) Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki ja 2) muut kunnat. Hinta-alueet perustuvat kilpailutettujen kuljetushintojen eroihin, ja tämä hinnoittelun periaate esitetään säilytettäväksi.

Perusmaksu

Perusmaksussa on kolme eri maksuluokkaa. Vakituksilla asunnoilla on kaksi eri maksuluokkaa, ja maksun suuruuteen vaikuttaa se, lajitellaanko kiinteistöllä biojätteet. Vapaa-ajan asunnoilla on yksi maksuluokka.

Perusmaksu koostuu perusosasta ja jätelautakuntaosasta. Perusosalla katetaan Jäte-kukon ylläpitämisen, kaikkien kotitalouksien käytössä olevan palveluverkoston ja viestinnän kustannuksia. Perusmaksun jätelautakuntaosalla katetaan kuntien yhteisen jätehuoltoviranomaisen eli jätelautakunnan toiminta.

Perusmaksulla katettavia Jäte-kukon palveluja ovat vaarallisten jätteiden keräys, lajitteluasemien rakenteet ja ylläpito sekä Rinki-ekopisteverkostoa täydentävät ekopisteet. Näistä erityisesti lajitteluasemien kustannukset ovat vähitellen kasvaneet, kun uusia lajitteluasemia on rakennettu ja entisten rakenteita uudistettu. Lisäksi kustannuksia kasvattaa se, että aikaisemmin jätekeskuksen yrityspuolen myynnillä on katettu osin lajitteluaseman kiinteitä kustannuksia, joita on siirrettävä toimintaympäristön muutoksen vuoksi katettavaksi lajitteluasemaa käyttävien lakisäätteisten asiakkaiden maksuilla. Myös lajitteluasemien ylläpitokulut ovat kasvaneet. Lisäksi vaarallisten jätteiden käsittelykustannukset ovat kohonneet.

14.10.2021

Perusmaksulla katetaan kokonaisuudessaan myös Jätekukon viestintä eli asiakkaita varten eri kanavissa tarjottava yleinen tiedotus ja jäteneuvonta esimerkiksi kouluis- sa, päiväkodeissa ja eri tilaisuuksissa. Nämä kustannukset ovat jonkin verran laske- neet, sillä neuvontaa ja viestintää toteutetaan nykyään yhä enemmän sähköisesti ja etäyhteyksin.

Perusmaksutasoa on korotettu vuoden 2015 alussa ja vuoden 2021 alussa. Nyt pe- rusmaksuun on tarvetta tehdä 10-11,5 %:n korotus, jotta palveluverkoston kasva- neet kustannukset saadaan katettua. Perusmaksun korotus tarkoittaa vakituksille asunnoille noin 0,20-0,40 euron kustannusten lisäystä kuukautta kohti. Vapaa-ajan asunnoille perusmaksuun esitettävä muutos on kuukausitasolle laskettuna 0,10 eu- roa.

Perusmaksua maksavia vakituksia asuntoja on noin 120 000 kpl. Tämä määrä on vähi- tellen noussut, mutta pienempää perusmaksua maksavien vakituisten asuntojen osuus on kasvanut, kun biojätteen lajittelu ja erilliskeräys on laajentunut. Perusmak- sua maksavien vapaa-ajan asuntojen määrä on vajaa 34 000 kpl.

Jäteastioiden tyhjennysmaksut

Jäteastioiden tyhjennysmaksut ovat maksuja kiinteistökohtaisten tai kiinteistöjen yh- teisten kimppa-astioiden tyhjennyksistä. Tyhjennyshinnat on määritelty erikseen se- kajätteelle ja kierrätettäville hyötyjätteille eli biojätteelle, muovi-, kartonki- ja lasi- pakkauksille sekä metallille. Sekajäteastian tyhjennyksiä tehdään tällä hetkellä noin 1 260 000 kappaletta vuodessa. Biojätteen tyhjennyksiä on vuodessa noin 240 000 kappaletta, kartonki- ja muovipakkausten tyhjennyksiä yhteensä vajaa 260 000 kap- paletta sekä metallin ja lasipakkausten tyhjennyksiä yhteensä noin 50 000 kappalet- ta.

Sekajätteen tyhjennysmaksu muodostuu kuljetus- ja käsittelyosasta. Kuljetusosalla katetaan sekajätteen keräyksen ja kuljetuksen (ml. jäteastiapalvelun ja astiapesujen) kustannuksia. Käsittelyosalla katetaan sekajätteen käsittelykustannukset (siirto- kuormaus ja poltto energiahyötykäyttöön) sekä erilliskerätyn biojätteen käsittelykus- tannukset. Sekajätteen käsittelyosalla katetaan myös kunnallisen jäteyhtiön hallin- non, asiakaspalvelun, toimitilojen ja tietojärjestelmien kustannukset, jätekeskuksen kiinteitä kustannuksia sekä jätehuollon kehittämistä. Kun yleiset kustannukset ja osin hyötyjätehuollon kustannuksia katetaan sekajätteen maksuilla, kierrätettävien hyö- tyjätteiden tyhjennyshinnat pidetään sekajätehintoja alemmina ja taksalla kannuste- taan jätelain mukaisesti etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Sekajäteastian tyhjennyshintaa on tarvetta nostaa vuodelle 2022. Aikaisemmat koro- tukset sekajätteen tyhjennyshintaan tehtiin vuodelle 2021 ja sitä ennen vuodelle 2017. Suurin osa nyt tehtävästä hinnan korotuksesta johtuu kuljetuskustannusten nousemisesta. Jätekukon kilpailuttamien jätteenkuljetusten hinnat on sidottu kulje- tusindeksiin (Tilastokeskuksen julkaisema kuorma-autoliikenteen kustannusindeksi), joka on noussut 7,25 % Jätekukon urakoitsijasopimuksissa määriteltyjen vertai- luajankohtien välillä. Tämä indeksikorotus on siirrettävä kuljetushintoihin, sillä kulje- tusurakoitsijoille maksettavat kuljetuskustannukset nousevat tämän verran.

Sekajätteen käsittelyn eli energiahyötykäytön kustannukset Riikinvoimalla eivät ole nousemassa vuodelle 2022. Myöskään sekajätehinnalla katettavat biojätteen käsitte-

14.10.2021

lyn kustannukset eivät ole kohoamassa. Sekajätteen käsittelyosan hintaa nostaa kuitenkin se, että sekajättemaksuilla katetaan kaikki yleiset kustannukset. Nämä kustannukset, kuten henkilöstö- ja ICT-kustannukset, ovat kohonneet hieman. Samalla sekajätteen tyhjennysmäärät ovat pienentyneet noin 1,5–2 % vuodessa eli yleiset kustannukset katetaan koko ajan pienenevien tyhjennysmäärien maksuilla. Tämän vuoksi sekajätteen käsittelyosaan on tarvetta tehdä 3 %:n korotus.

Sekajätteen kuljetus- ja käsittelyosaan em. perusteilla tehtävät korotukset tarkoittavat jäteastian koosta riippuen 4–6 %:n korotusta tyhjennyshintoihin. Hinnankorotus vaihtelee astiakoon mukaan, koska kuljetuskustannus on kaikilla jäteastioilla sama, mutta käsittelyhinnan osuus määräytyy astian koon ja sille lasketun keskimääräisen täyttöasteen mukaan.

Biojätteen tyhjennyshintoja laskettiin vuoden 2019 taksaan, minkä jälkeen biojätteen tyhjennyshinta on säilytetty ennallaan. Nyt tyhjennyshintaa on tarvetta nostaa, koska kuljetuskustannukset nousevat. Biojätteen tyhjennyshinnalla katetaan ainoastaan biojätteen suorat keräyksen ja kuljetuksen kustannukset (ml. jäteastiapalvelu ja astiapesut). Sekajätteen hinnalla siis subventoidaan biojäteastian tyhjennysmaksua siten, että sekajättemaksuilla katetaan kokonaisuudessaan biojätteen käsittelyn kustannukset. Kuljetusindeksikorotus siis nostaa biojäteastian tyhjennyshintaa suoraan noin 7 %. Biojätteen tyhjennyshinta pysyy kuitenkin edelleen alempana kuin se oli vuosina 2015–2018.

Biojätteen lisäksi pakkausjätteille eli kartonki-, muovi- ja lasipakkauksille sekä metallille on laskettu yhtenäiset tyhjennyshinnat. Lasipakkauksille ja metallille tyhjennyshinta otettiin käyttöön vuonna 2021. Pakkausjätteiden tyhjennysmaksuilla saadaan katettua suorat keräyksen ja kuljetuksen kustannukset (ml. astiapalvelu ja pesut). Pakkausjätteiden käsittelystä ei tule kustannuksia, koska ne luovutetaan pakkausten tuottajille ilman maksua. Näin ollen kuljetuskustannusten nousu on tarvetta viedä suoraan myös pakkausjätteiden tyhjennyshintoihin, mikä nostaa niitä noin 7 %. Kartonki- ja muovipakkausten tyhjennyshinta pysyy kuitenkin edelleen alempana kuin se oli vuosina 2015–2018.

Taksan kannustavuus säilytetään siten, että biojätteiden ja pakkausjätteiden tyhjennysmaksuilla katetaan edelleen ainoastaan suorat keräyksen ja kuljetuksen kustannukset, ei siis esimerkiksi jäteyhtiön henkilöstökustannuksia tai yleisiä kustannuksia. Kaikkien kierrätettävien hyötyjätteiden tyhjennyshinnat ovatkin alemmat kuin vastaavan kokoisten sekajäteastioiden tyhjennykset. Näin kannustetaan kierrätettävien hyötyjätteiden erilliskeräykseen.

Aluekeräyspistemaksut

Aluekeräyspistemaksu on asuinhuoneisto- ja vapaa-ajan asuntokohtainen käyttömaksu, joka oikeuttaa Jätekukon ylläpitämien sekajätteen aluekeräyspisteiden käyttöön. Pisteiden käyttäjiksi liittyvät ne yhden tai kahden asunnon talot ja vapaa-ajan kiinteistöt, joilla ei ole käytössä omaa jäteastiaa tai kimppe-astiaa. Maksut on asetettu erikseen vakituisille asunnoille, ympärivuotisesti käytettäville vapaa-ajan asunnoille ja kesäaikana (1.5.–30.9.) käytettäville vapaa-ajan asunnoille. Aluekeräyspisteen käyttöön oikeuttava maksu on jokaisessa osakaskunnassa samansuuruinen.

Jätekukolla on alueella 164 aluekeräyspistettä, joista 97 pistettä on ympärivuotisesti käytettäviä ja 67 pistettä on vain kesäajan käytössä. Aluekeräyspistemaksulla kateetaan keräyspisteiden rakentaminen ja ylläpito (esim. siivous- ja kunnossapitokustan-

14.10.2021

nukset) sekä jäteastiatyhjennykset eli sekajätteen käsittely- ja kuljetuskustannukset. Aluekeräyspistemaksua on tarvetta korottaa, koska kuljetuskustannukset nousevat ja ylläpidon kustannukset ovat edelleen kasvaneet. Kustannusten nousun vuoksi maksuja esitetään nostettavaksi 6–7 %.

Korttelikeräyksen käyttömaksut

Korttelikeräys on asuntoaluekohtainen, keskitetty jätteenkeräysjärjestelmä. Korttelikeräyksessä asuinalueelle järjestetään korttelikohtaiset tai usean korttelin yhteiset jätteenkeräyspisteet, joissa kerätään sekä sekajätettä että kierrätettäviä hyötyjätteitä. Kaikki asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöt käyttävät korttelikeräyksen alueilla Jäteku-
kon järjestämiä keräyspisteitä, eikä alueilla ole käytössä kiinteistökohtaisia jäteasti-
oita.

Korttelikeräys on toteutettu Siilinjärven Taivallahden uudelle pientalovaltaiselle asuinalueelle. Järjestelmä on tarkoitettu toteuttaa myös Kuopion Savilahden kerrostalovaltaiselle alueelle. Korttelikeräys voidaan ottaa käyttöön myös muilla uusilla asuinalueilla, kun se otetaan huomioon alueen suunnittelussa ja toteuttamisesta so-
vitaan kunnallisen jäteyhtiön kanssa. Jotta korttelikeräys voidaan toteuttaa kohtuul-
lisiin kustannuksin, on yhtä keräyspistettä kohti oltava riittävästi asiakkaita.

Pientalovaltaisilla alueilla korttelikeräyspisteen käytölle on ollut aikaisemmin alueke-
räyspistemaksujen kanssa yhtenäiset käyttömaksut. Nyt käyttömaksut eriytetään si-
ten, että korttelikeräykselle on laskettu omat maksut. Näillä maksuilla katetaan kort-
telikeräyksen rakentamisen ja ylläpidon sekä jätteiden keräyksen, kuljetuksen ja kä-
sittelyn kustannukset. Jotta kustannukset saadaan katettua, on kiinteän käyttömak-
sun korotus hieman suurempi kuin aluekeräyspistemaksun korotus.

Kerros- ja rivitalovaltaisilla alueilla asuntokohtainen kiinteä vuosimaksu voisi ylittää korttelikeräyksen järjestämisestä aiheutuvat tosiasialliset kustannukset, koska yhden jätteenkeräyspisteen käyttäjinä on näillä alueilla huomattavasti useampia asuinhuoneistoja kuin pientalovaltaisilla alueilla. Tämän vuoksi näillä alueilla maksu määräytyy niin, et-
tä vain korttelikeräyksen rakentamisen ja ylläpidon kustannukset katetaan kiinteällä maksulla, kun taas tyhjennysmaksut jaetaan kiinteistöjen kesken toteutuneiden kus-
tannusten mukaisesti. Korttelikeräyksen kiinteään maksuun esitetään noin 8 %:n ko-
rotus. Lisäksi jätteiden tyhjennysmaksujen korotukset tuovat kustannuksiin pientä nousua.

Korttelikeräys on edelleen kohtalaisen uusi järjestelmä, joka on vasta käyttöönotto-
vaiheessa. Tämän vuoksi maksuperusteiden toimivuutta tullaan edelleen seura-
maan, kun sen käyttö laajenee. Tarpeen mukaan taksaa muutetaan vielä kokemus-
ten pohjalta. Tarkoitus joka tapauksessa on, että korttelikeräyksen kustannukset
saadaan katettua järjestelmää käyttävien asiakkaiden jätemaksuilla.

Lisäpalvelujen maksut

Asiakkaiden tilaamille jätehuollon lisäpalveluilla on määritelty taksassa erilliset mak-
sut. Lisäpalvelumaksuja määräytyy asiakkaille myös tilanteissa, joissa jäteastian tyh-
jennyksestä aiheutuu kunnalliselle jäteyhtiölle normaalia poikkeavia kustannuksia
esimerkiksi keräyspaikan olosuhteiden vuoksi.

Lisäpalvelujen hintoja esitetään tarkistettavaksi kustannusperusteisesti siten, että
kuljetusindeksikorotus eli noin 7 %:n tarkistus huomioidaan niissä hinnoissa, jotka

14.10.2021

liittyvät jätteiden keräykseen ja kuljetukseen. Jätehuoltomääräyksistä poikkeavista keräyspaikasta ja keräysjärjestelyistä veloitettavaa hintaa on perusteltua nostaa hieman enemmän (noin 13 %), jotta maksulla saataisiin ohjattua asiakkaita korjaamaan puutteet. Maksulla siis kompensoidaan määräysten vastaisista olosuhteista jätteenkuljetukselle aiheutuvaa haittaa. Maksu ei kuitenkaan oikeuta puutteiden korjaamatta jättämistä.

Jätetaksaan tarkennetaan sitä, että poikkeavien keräysjärjestelyjen maksu veloitaan myös silloin, kun jäteastia on tyhjennettävä asiakkaan pyynnöstä tietyllä rajatulla aikavälillä, joka on suppeampi kuin jätehuoltomääräysten mahdollistama kuor-
mausaika. Järjestelystä voi tulla lisäkustannuksia, kun jäteastiaa ei voida välttämättä tyhjentää silloin, kun kohde olisi suoraan kuljetusreitillä varrella. Joka tapauksessa poikkeavista tyhjennysajoista on sovittava etukäteen Jätekuon kanssa, sillä aina jäteastiastyhjennyksiä ei ole mahdollista tehdä tiettyinä asiakkaan haluamina rajattuina kellonaikoina.

Kompostoreiden ja niiden toimituksen hintaa nostetaan 2 % kustannusten nousun vuoksi. Lisäksi on tarvetta nostaa isojen jäte-esineiden noutopalvelun (Noutokukko) ja jätelavapalvelun (Lavakukon) hintoja erityisesti kasvaneiden kuljetuskustannusten vuoksi. Lavakukon hinnankorotus on jätelajista riippuen 2-6 %. Noutokukon hintaan esitetään isompaa, noin 20 %:n hinnankorotusta, sillä nykyisen tasoilla maksuilla palvelun kustannuksia ei saada katettua. Kyseessä on palvelu, jota ei ole välttämättä käyttää eli isojen jäte-esineiden kuljetuksen voi järjestää myös muutoin. Tämän vuoksi palvelun kompensointia muilla maksuilla ei katsota perustelluksi.

Lajitteluasemien pienkuormamaksut

Pienkuormamaksuilla katetaan lajitteluasemilla vastaanotettujen jätteiden käsittelyn kustannukset. Lajitteluasemien rakenteet, ylläpito ja jätteiden siirtokuljetukset kate-
taan sen sijaan perusmaksulla, jotta lajitteluasemien vastaanottomaksut saadaan pidettyä kohtuullisella tasolla. Kunnan ensisijaiselle vastuulle kuuluvat asiakkaat voivat tuoda pienkuormien lisäksi Kuopion jätekeskukselle tai Outokummun lajitteluase-
malle raskaita kuormia. Näiden kuormien vastaanottoon sovelletaan kunnan toissi-
jaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon taksassa eli TSV-taksassa määritellyjä paino-
perusteisia maksuja.

Jätekuon ylläpitämiä lajitteluasemia on Savo-Pielisen jätelautakunnan alueella 21 kappaletta. Lajitteluasemilla on vuodessa noin 115 000 asiakaskäyntiä. Valtaosa asi-
akkaista, noin 87 %, on kotitalouksia. Suurin osa kotitalousasiakkaista tuo lajittelu-
asemille maksuttomiksi määritellyjä jätteitä. Maksullisia kuormia on noin 45 % kai-
kista jätteistä. Muilla kuin kotitalousasiakkailla vastaanotettuja maksullisia kuormia
on sen sijaan maksuttomia kuormia enemmän.

Lajitteluasemalla otetaan entiseen tapaan veloituksetta vastaan kotitalouksilta asu-
misessa syntyneiden vaarallisten jätteiden pienet erät (kylästäetyn puun kuorma voi
olla suurempi kuin muiden vaarallisten jätteiden). Veloituksetta otetaan vastaan
myös metallijäte, sähkö- ja elektroniikkaromu sekä pienkuormat puujätettä.

Betoni- ja tiilijätteen vastaanotto esitetään muutettavaksi maksulliseksi, sillä näiden
jätteiden käsittelykustannukset ovat kasvaneet. Kuormien veloituksettomalle vas-
taanotolle ei ole enää perusteita, koska näitä kuormia tuovien asiakkaiden jätteiden
käsittely jouduttaisiin maksamaan muiden asiakkaiden maksuilla. Pienkuormamaksu

14.10.2021

otetaan entiseen tapaan myös muusta kuin erikseen veloituksettomaksi määritellystä jätteestä, kuten loppusijoitettavasta ja energiahyödynnettävästä jätteestä, joka on tyypillisesti erilaista rakennus-, remontointi- ja purkujätettä, huonekaluja ja muuta vastaavaa jätettä.

Pienkuormamaksujen rakennetta muutettiin huomattavasti vuoden 2021 taksaan. Tätä ennen lajitteluasemilla oli kaksi eri hintaluokkaa eri kokoisille kuormille. Vuoden 2021 alusta alkaen käytössä on ollut tarkempi kuorman koon mukainen hinnoittelu. Tällöin pienimpien jäte-erien hinta laski ja suurimpien nousi. Hinnoitteluperiaatteen muutoksella pyrittiin siihen, että maksut vastaisivat paremmin vastaanotetusta jätteestä aiheutuvia kustannuksia ja että jätteet lajiteltaisiin ennen lajitteluasemille tuontia entistä tarkemmin.

Uudesta hinnoittelumallista on saatu vuoden 2021 aikana kokemuksia ja malli on todettu pääosin toimivaksi. Vastaanotetuista maksullisista kuormista pieniä, alle 0,5 m³:n kuormia on eniten, noin 55 %. Myös 0,5–1 m³:n kuormia on paljon, noin 29 % kaikista kuormista. Mitä suuremmista kuormista on kyse, sitä vähemmän niitä vastaanotetaan. Uuden mallin mukaisten maksujen kertymä ei olekaan niin suuri kuin sen ennakoitiin olevan, eikä maksuilla saada katettua kokonaisuudessaan lajitteluasemien jätteenkäsittelyn kustannuksia. Käsittelykustannukset ovat lisäksi hie- man kohonneet. Näin ollen pienkuormamaksuja esitetään korotettavaksi 7–13 % siten, että pienimmällä kuormalla korotus on 1 euron ja suurimmalla 4 euroa.

Lajitteluasemilla on edelleen eritasoiset maksut kotitalouksille ja muille asiakkaille. Kotitalouksien maksut ovat muita matalammat, koska kotitaloudet maksavat perusmaksussa lajitteluasemien ylläpitokustannuksia. Niille, jotka eivät maksa perusmaksua, vastaanottomaksut ovat korkeammat, jotta voidaan ottaa huomioon myös lajitteluaseman kiinteitä kustannuksia. Koska lajitteluasemien kiinteät kustannukset ovat kasvaneet, esitetään muiden kuin kotitalousasiakkaiden vastaanottomaksuja nostettavaksi huomattavasti enemmän eli 18-25 %.

Kuorman koon perusteella määräytyvä vastaanottomaksu veloitetaan muilta kuin kotitalousasiakkailta kaikesta muusta kuin metalliromun sekä sähkö- ja elektroniikkaromun vastaanotosta. Aikaisemmin myös puujätteen vastaanotto oli veloituksetonta. Koska puujätteenkin vastaanottoinfra aiheuttaa kustannuksia, eivätkä muut kuin kotitaloudet maksa lajitteluaseman rakenteista ja ylläpidosta muualla kuin vastaanottomaksuissa, ei puujätteen maksuttomuutta ole enää perusteltua säilyttää.

Vaikutusten arviointi

Taksamuutoksen ympäristövaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan neutraaleiksi, koska taksan ei ennakoida aiheuttavan jätteen keräykseen, kuljetukseen tai vastaanottoon voimakkaasti vaikuttavia muutoksia.

Asiakkaiden jätehuollon kokonaiskustannukset nousevat jonkin verran taksamuutosten vuoksi. Korotus kustannuksiin on tyypillisesti noin 7 %. Kustannuksiin vaikuttaa merkittävästi se, millaiset kiinteistön jätehuoltopalvelut ovat. Myös jätteiden lajitte- lulla voi vaikuttaa kiinteistön jätemaksun suuruuteen. Vakituksilla asunnoilla jäte- huollon kokonaiskustannukset ovat kuukausitasolla tyypillisimmin Kuopiossa, Siilin- järvellä ja Pieksämäellä noin 8-16 euroa ja muissa kunnissa noin 10-20 euroa.

Omakotitalossa, jossa biojätteet erilliskerätään tai kompostoidaan, ja tyhjennyksessä on 240 litran jäteastia neljän viikon välein, on taksamuutosten aiheuttama korotus kuukausikustannuksissa noin 0,50-0,60 euroa. Jos biojätettä ei lajitella ja sekajäteas-

14.10.2021

tia tyhjennetään kahden viikon välein, on kustannusten korotus noin 1-1,20 euroa kuukaudessa. Taloyhtiöissä, joissa on tyhjennyksessä sekajäteastiat ja jätehuoltomääräysten mukaiset hyötyjäteastiat, kustannusten korotus on tyypillisesti samaa luokkaa.

Kun jätehuoltokustannusten muutosta tarkastellaan pidemmällä aikavälillä vuodesta 2017 lähtien, on muutos erilainen. Siitä huolimatta, että jätemaksutasoa nostettiin vuonna 2021 ja on tarvetta nostaa vuodelle 2022, osassa kiinteistöjä jätemaksutaso on tällä tarkasteluajanjaksolla laskenut. Tämä johtuu siitä, että hyötyjätteiden ja erityisesti syväkeräyssäiliöiden tyhjennysintoja on aikaisemmin laskettu.

Kiinteistöliiton indeksitalovertailun perusteella on mahdollista arvioida, miten suuret jätehuollon kustannukset ovat suhteessa muihin asumisen kuluihin kerrostalossa. Indeksitalo mittaa vajaan 60 kaupungin kuntakohtaisesti päätettäviä kiinteistöpito-kustannuksia. Nämä kustannukset kattavat keskimäärin hieman runsaat puolet taloyhtiöiden kaikista hoitokuluista. Jätelautakunnan alueen kunnista Kuopio on mukana indeksitalovertailussa. Kuopiossa jätehuoltokustannusten osuus vertailussa mukana olevista kustannuksista on viimeisimmän vertailun mukaan noin 5 %. Näin ollen asumiskustannuksissa jätehuollon hintojen korotukset eivät näyttäyty merkittävinä.

Taksa ei koske yritysten jätehuoltoa, joten alueella toimivien yritysten osalta yritysvaikutukset ovat neutraalit.

Esitys

Jätelautakunta asettaa jätetaksaluonnoksen yleisesti nähtäville. Lautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä asiasta. Lisäksi jätelautakunta varaa alueen toimialueen kunnille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille tilaisuuden lausunnon antamiseen taksaluonnoksesta.

Jätetaksaluonnos sekä kuulutus asian vireillä olosta ja vaikuttamismahdollisuuksista pidetään nähtävillä jätelautakunnan verkkosivuilla 18.10.–12.11.2021. Tieto kuulutuksesta lähetetään lisäksi sähköisesti kaikkiin jätelautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista ne omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan lisäksi kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä viikolla 42.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätetaksaan tehdään tarvittaessa muutoksia ja se tuodaan jätelautakunnalle päätettäväksi.

Liitteet

- 1 9117/2021 Luonnos jätetaksaksi 1.1.2022 alkaen
- 2 9117/2021 Jätemaksujen vertailu v. 2021-2022
- 3 9117/2021 Jätemaksujen kehitys v. 2015-2022
- 4 9117/2021 Jäteastioiden tyhjennysmäärien kehitys v. 2018-2021
- 5 9117/2021 Kotitalouksien kustannusesimerkit v. 2017-2022
- 6 9117/2021 Jätehuoltokustannukset Kiinteistöliiton indeksitalovertailussa
- 7 9117/2021 Jätehuoltopalvelujen arvioidut kokonaiskustannukset v. 2022

Valmistelija

Saija Pöntinen

Hanna Kisonen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5066

puh. +358 44 718 5667

14.10.2021

9 §

Päätösehdotus

Palvelupäällikkö Saija Pöntinen

Lautakunta hyväksyy palvelupäällikön esityksen.

Päätös

Merkitään, että Jäteautakunnan toimitusjohtaja Arto Ryhänen saapui kokoukseen klo 15:10 kuultavaksi tämän asiakohdan käsittelyn ajaksi.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

14.10.2021

9 §